

พยาบาลผู้จัดการรายกรณี: แนวคิดในการนำไปใช้ในกรณีผู้ประสบภัยพิบัติ

อาจารย์พิเชต วงรอด
ภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์
E-mail: phichet.won@mahidol.ac.th

ขอบข่ายเนื้อหา...

- แนวคิดการจัดการรายกรณีในกรณีภัยพิบัติ
- บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณีในกรณีภัยพิบัติ:
 - การจัดการทรัพยากร
 - การจัดการผลลัพธ์

ผลของเหตุการณ์ภัยพิบัติ

- ผู้ประสบภัยต้องการความช่วยเหลือจำนวนมาก
- มีข้อจำกัดของทรัพยากร บุคลากร อุปกรณ์ และเวชภัณฑ์
- ผู้บาดเจ็บมีปัญหาที่ซับซ้อน
 - ปัญหาที่เกิดจากการบาดเจ็บ
 - ปัญหาทางด้านจิตใจที่เกิดการเผชิญกับเหตุการณ์ระทึกขวัญ
 - ปัญหาทางด้านครอบครัว และสังคม

Teasley ML & Moore JA , 2010

Disaster Case Manager

“the planning of service to secure, monitor, coordination, help determine edibility, make referrals, and advocate for unified goal and services with organizations and personnel in cooperation with individuals and families”

(Council on accreditation, 2008)

การจัดการรายกรณี

- สามารถช่วยลดผลกระทบของผู้ประสพภัยในช่วงของระยะฟื้นฟูได้ โดยช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดกับครอบครัวและบุคคลภายหลังประสพภัยพิบัติ (Teasley ML & Moore JA, 2010)
- พยาบาลผู้จัดการรายกรณีซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านคลินิกจะสามารถผสมผสานความเชี่ยวชาญทางด้านคลินิกกับการจัดการในปัญหาต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้บาดเจ็บแต่ละราย (Cohen EL & Cesta TG, 2001)

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านคลินิก/การดูแล
- ด้านการจัดการ/ภาวะผู้นำ
- ด้านการเงิน/ธุรกิจ
- ด้านการสื่อสาร และการจัดการข้อมูล
- ด้านการพัฒนาวิชาชีพ

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านคลินิก
 - ประเมินปัญหาและความต้องการของผู้บาดเจ็บ
 - วางแผนในการจัดการผู้บาดเจ็บ
 - ปฏิบัติการจัดการการดูแลผู้บาดเจ็บตามแผน
 - ประเมินผลของการปฏิบัติการ และการติดตามผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านการจัดการ
 - ประสาน ใ้เอื้ออำนวย และการจัดการการดูแล
 - ติดตามประเมินกิจกรรมการดูแลและผลลัพธ์
 - พึ่งพิงค์สิทธิ์ของผู้บาดเจ็บและครอบครัว
 - ควบคุมและพัฒนาคุณภาพการดูแล
 - ชี้แนะ และเป็นพี่เลี้ยงของทีมการดูแล
 - ร่วมพัฒนาแผนการจัดการผู้บาดเจ็บ และแนวทางการรักษา (CPG)

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านการเงิน
 - ลดความสูญเปล่า และควบคุมค่าใช้จ่าย
 - วิเคราะห์และจัดการความผันแปร
 - ทบทวนทรัพยากรในการดูแล

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

การทบทวนความเหมาะสมของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

- การทบทวนขณะที่ผู้บาดเจ็บนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล
 - เป็นการทบทวนความเหมาะสมของการรักษากับความต้องการ (Necessity) ของผู้บาดเจ็บ
 - เน้นเรื่องการลดความซ้ำซ้อนของการใช้ทรัพยากร
 - หลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น เช่น การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่ไม่จำเป็น ซักความล่าช้าของการรักษา
 - ประเมินความเสี่ยงว่าผู้ป่วยบาดเจ็บจะเกิดภาวะแทรกซ้อน

การทบทวนความเหมาะสมของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

- การทบทวนย้อนหลังจากผู้บาดเจ็บที่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล
 - สามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีการใช้ทรัพยากรที่มากเกินไปเกินความจำเป็นหรือไม่
 - ค้นหาสาเหตุเกิดความล่าช้าของการรักษาพยาบาล
 - การทำหัตถการบางชนิดที่จำเป็นหรือไม่ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรสำหรับผู้บาดเจ็บจากการเกิดภัยพิบัติ เป็นไปอย่างไม่คุ้มค่า

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านการสื่อสาร และการจัดการข้อมูล
 - ออกแบบการบันทึกข้อมูล
 - รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และจัดการกับข้อมูล
 - รายงานข้อมูล

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

วัตถุประสงค์ของการจัดการข้อมูล

1. วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการ ค้นหาสาเหตุของปัญหา ความสัมพันธ์ของปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
2. การอธิบายกิจกรรมการให้บริการ ทั้งปริมาณ คุณภาพ ความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ
3. ผลลัพธ์ของการให้บริการ - ผลลัพธ์ทางคลินิก ด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการและครอบครัว ต่อผู้ให้บริการ องค์กร และสังคมทั่วไป
4. ต่อยอดความรู้ทางการพยาบาล

ประโยชน์ของการจัดการข้อมูล

- เพิ่มศักยภาพของพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล
- เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศ
- การบริหาร จัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพ
- การจัดทำนโยบายการให้บริการสุขภาพ
- พัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

พยาบาลผู้จัดการรายกรณีจะจัดการข้อมูลอย่างไร?

- จะเก็บข้อมูลอะไรบ้าง
- จะเก็บข้อมูลอย่างไร
- เก็บข้อมูลแล้ว จะวิเคราะห์อะไร อย่างไรได้บ้าง
- จะนำเสนอ อย่างไร
- ใคร จะเอาไปใช้อย่างไร ได้บ้าง

ชุดข้อมูลจำเป็น (Minimum data set)

- หมายถึง กลุ่มรายการหลักของสารสนเทศที่น้อยที่สุดที่มีความหมายเหมือนกัน
- ชุดข้อมูลจำเป็นของแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกัน ขึ้นกับความจำเป็นที่จะใช้ข้อมูลนั้นๆ ในแต่ละงาน
- “ต้อง มี/รู้” (Need to know) ไม่ใช่ “ดีที่มี/รู้” (Nice to know)

Nursing management minimum data set

- องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environment)
 - รหัสหน่วยงาน
 - ประเภทของการให้บริการ
 - ประชากรที่รับผิดชอบ
 - ปริมาณของบริการที่ให้
 - การได้รับการรับรองคุณภาพ
 - การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - ความซับซ้อนของบริการที่ให้
 - การเข้าถึงบริการของผู้รับบริการ
 - วิธีการให้บริการ
 - ความซับซ้อนของการตัดสินใจทางคลินิก

Nursing management minimum data set

- องค์ประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Care)
 - จำนวนและคุณสมบัติของผู้บริหาร
 - จำนวนและคุณสมบัติของพยาบาล
 - บุคลากรทางการพยาบาลอื่นๆ
 - ความพึงพอใจของบุคลากรทางการพยาบาล
- องค์ประกอบด้านการเงิน (Financial Resources)
 - สิทธิการรักษา
 - การจ่ายค่านาค่ารักษา
 - งบประมาณรายรับของหน่วยงาน
 - ค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน

ขั้นตอนการพัฒนาระบบออกแบบฐานข้อมูลขนาดเล็ก

1. การสำรวจข้อมูลขั้นต้น
2. การวิเคราะห์ระบบ
3. การออกแบบระบบ
4. การสร้างหรือการพัฒนาระบบ
5. การนำระบบไปใช้งาน

จุฬาลักษณ์ บาร์มี, 2554

ตัวอย่างฐานข้อมูลขนาดเล็ก

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
8	ลำดับ	ID	HN	Data Type	ลีทรี	Status	Sex	DOB	DOV	Age	เชื้อชาติ		
9	1	5101600027008	39061649	Retro	1	2	1	1/1/2491	14/10/2554	64	1		
10	1	5101600027008	39061649	Intervent	1	2	1	1/1/2491		-591	1	1	
11	3	3160100764448	46501154	Retro	1	2	2	1/7/2492	14/10/2554	62	1	1	
12	3	3160100764448	46501154	Intervent	1	2	2	1/7/2492		-593	1		1
13	4	3102000115695	46501962	Retro	1	2	2	1/1/2477	14/10/2554	78	1		1
14	4	3102000115695	46501962	Intervent	1	2	2	1/1/2477		-577		1	1
15	5	3101900333400	39044648	Retro	1	2	2	18/10/2489	14/10/2554	65	1	1	1
16	5	3101900333400	39044648	Intervent	1	2	2	18/10/2489		-590	1	1	1
17	6	3102000606516	45504263	Retro	1	2	1	12/6/2500	17/10/2554	54	1	0	1
18	6	3102000606516	45504263	Intervent	1	2	1	12/6/2500		-601	1	0	1
19	7	3102000492871	52109521	Retro	1	2	2	20/7/2498	17/10/2554	56	1	1	1
20	7	3102000492871	52109521	Intervent	1	2	2	20/7/2498		-599	1	1	1
21	8	3101900182924	38042576	Retro	1	2	1	11/7/2500	17/10/2554	54	1	1	0

การวิเคราะห์ข้อมูล: การตั้งโจทย์ปัญหา และวัตถุประสงค์

- ลักษณะของผู้รับบริการเป็นอย่างไร
- ความชุกของการเกิดภาวะแทรกซ้อน ของโรค...เป็นอย่างไร
- ลักษณะของผู้ป่วยกลุ่มที่มีภาวะแทรกซ้อน...เป็นอย่างไร
- ปัจจัยอะไร? มีความสัมพันธ์กับภาวะ.....
- ปัจจัยอะไร? สามารถทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อน.....ได้บ้าง
- เปรียบเทียบตัวบ่งชี้คุณภาพการดูแล ก่อน และหลังใช้รูปแบบการดูแลแบบใหม่
- เปรียบเทียบจำนวนวันนอน ค่าใช้จ่าย....

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การตั้งโจทย์ปัญหา และวัตถุประสงค์
- การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลขั้นต้น
- การเตรียมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ - ให้รหัส บันทึก การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจัดการข้อมูล
- การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เหมาะสม
- การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูล
- การนำเสนอข้อมูล
- การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้

บทบาทของพยาบาลผู้จัดการรายกรณี

- ด้านการพัฒนาวิชาชีพ
 - ศึกษาวิจัย หรือใช้ผลการวิจัย
 - เสนอนโยบาย/แนวปฏิบัติในรูปแบบใหม่
 - นำเสนอผลลัพธ์ของการจัดการ

Tahan HA, 2001 & Thomas PL, 2008

ความจำเป็นการวัดผลลัพธ์ในระบบสุขภาพ

- ระบบสุขภาพมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- ผู้จัดการรายกรณีทราบผลการดำเนินงานของตนเอง เพื่อการพัฒนาสมรรถนะของตนและกลุ่ม
- หน่วยงานที่ได้รับการรับรองคุณภาพต้องการสื่อถึงคุณภาพการดูแลให้แก่กลุ่มผู้ใช้บริการได้รับรู้
- ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบริการสุขภาพ ต้องการทราบถึงคุณภาพการดูแลหรือสิ่งที่จะได้รับจากเงินที่ผู้รับผิดชอบจ่ายค่าบริการต้องจ่ายไป
- ผู้ใช้บริการสุขภาพต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกในการดูแลรักษาและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น
- องค์กรที่ให้บริการสุขภาพต้องการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน (Performance) ของบุคลากรในหน่วยของตนกับหน่วยงานอื่น

Hill, 1999

ขั้นตอนในการประเมินผลลัพธ์

- การกำหนดเป้าหมายในการประเมินผลลัพธ์
- กำหนดองค์ประกอบในการประเมินผลลัพธ์
- การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์
- การเลือกเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินผลลัพธ์
- ทำการประเมินผลลัพธ์
- วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน

ศิริกาญจน์ จินาวิน และคณะ, 2552

ประเภทของผลลัพธ์ทางการพยาบาล

Clinical Outcomes

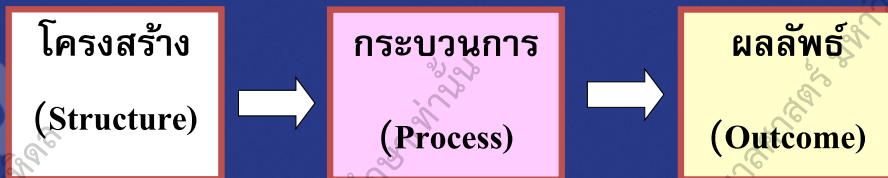
Functional Outcomes

Cost Outcomes

Satisfaction Outcomes

(Oermann, 2002) 26

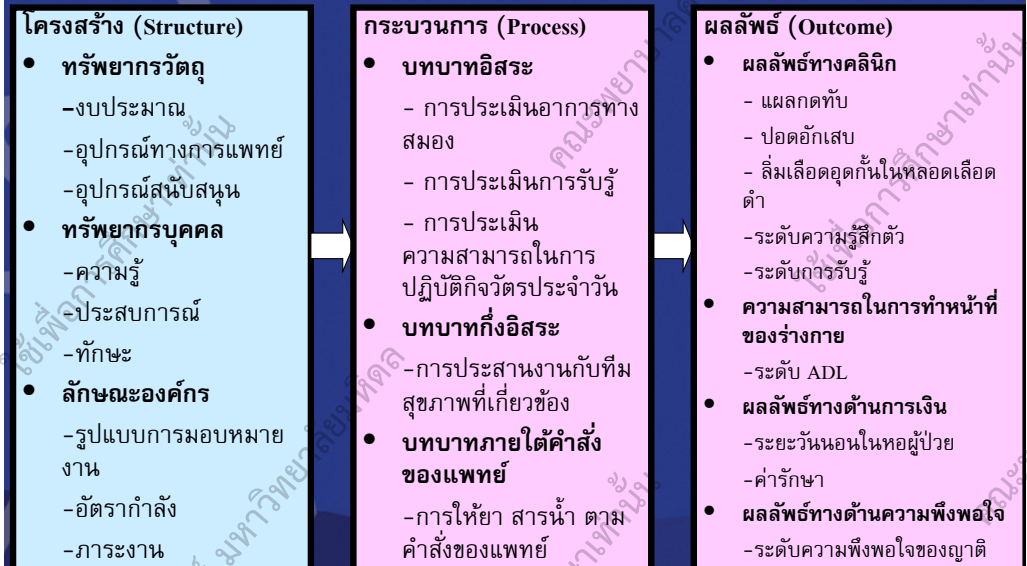
องค์ประกอบในการประเมินผลลัพธ์

Donabedian, 2003

ตัวอย่างการประเมินผลลัพธ์การฟื้นตัวในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ

ศิริกาญจน์ จินาวินและคณะ, 2552

แนวโน้มนำการประเมินทางเศรษฐศาสตร์ ไปใช้ในเชิงนโยบาย

- พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้การบริหารงบประมาณระบบกองทุน หรือมีข้อจำกัด
- พัฒนาแนวทางการทำเวชปฏิบัติ (Clinical practice guidelines)
- คัดเลือกยาหรือเวชภัณฑ์เข้าสู่โรงพยาบาล
- ต่อรอง/ผลักดันในการปรับเปลี่ยนนโยบายในการดูแลผู้ป่วย

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ: HITAP, 2555

Cost Analysis

• 3 Steps of cost analysis

- Identification of resource used to deliver the service
- Measurement of resource utilization
- Valuation or attaching monetary value to resource use

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ: HITAP, 2555

สรุป...

• การจัดการรายกรณี

เป็นรูปแบบการดูแลผู้ป่วยเจ็บจากเหตุการณ์สาธารณสุขภัยที่มีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยสามารถจัดการปัญหาที่ซับซ้อนของผู้บาดเจ็บ และมีความต่อเนื่องในการจัดการ บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ซึ่งนำมาซึ่งผลลัพธ์ทางการดูแลที่ดี คุ่มค่า คุ่มทุน กับทรัพยากรที่ใช้ในการดูแล